

25 כתיב³⁵ "כי תבואו אל הארץ גו' שש שנים
26 תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את
27 תבואתה ובשנה השביעית גו' שבת לה"³⁶, היינו,
28 שרוב הזמן (שש שנים מתוך שבע שנים) עסוקים
29 בעבודת השדה³⁶.

30 ועד"ז בכל שבוע – "ששת ימים תעבוד ועשית
31 כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה"³⁷, שרוב הזמן
32 עסוקים בעובדין דחול ("מלאכתך"), כל צרכי
33 האדם, הכלולים ב"סידורא דפת".

34 [ויתירה מזה – שאפילו בנוגע ליום השבת
35 אמרו חז"ל³⁸ "כשתבוא שבת יהא בעיניך כאילו כל
36 מלאכתך עשוי", היינו, שגם ביום השבת יש
37 בעולמו הענין ד"מלאכתך" (ולא באופן של היסח
38 הדעת, שהמלאכה אינה תופסת מקום אצלו), אלא
39 שנראה בעיניו כאילו כל מלאכתו עשוי³⁹, ולא עוד
40 אלא שענין זה הוא "משום עונג שבת . . אין לך
41 עונג גדול מזה"⁴⁰, היינו, שמצות עונג שבת היא
42 לא רק מעניני קדושה, מלאכת שמים (ע"ד התענוג
43 דעוה"ב, שעל זה אמרו חז"ל⁴¹ "יפה שעה אחת⁴²
44 של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה"),
45 אלא גם מזה ש"כל מלאכתך עשוי", ויתירה מזה
46 עד ש"אין לך עונג גדול מזה"!] .

47 ועד"ז בכל יום – שלאחרי התפלה ולימוד
48 התורה ("מבית הכנסת . . לבית המדרש"⁴³) צ"ל
49 העבודה במשך רוב היום בשדה – "ואספת
50 דגנך"⁴⁴, "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"⁴⁵.

(35) בהר כה, ב"ד.

(36) אלא שהכוונה בזה היא כדי ש"ושבתה הארץ שבת לה",
ש"לכן נאמר "כי תבואו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה",
אע"פ שהסדר הוא (כהמשך הכתוב) שתחילה צ"ל "שש שנים
תזרע שדך גו'" ואח"כ "ובשנה השביעית גו' שבת לה" (ראה
לקו"ת בהר מ, ד. ובכ"מ).

(37) יתרו כ, ט"ו"ד.

(38) פרש"י יתרו שם, ט – ט ממכילתא שם. טושו"ע או"ח ס"ו
ס"ח. שו"ע אדה"ז שם סכ"א.

(39) ועי"ז נעשית השלימות ד"ששת ימים תעבוד ועשית כל
מלאכתך" – שהרי "אין אדם יכול לעשות כל מלאכתו בשבוע
אחד, אלא יראה אדם בכל שבת כאילו כל מלאכתו עשוי" (שו"ע
אדה"ז שם).

(40) שו"ע אדה"ז שם מטור שם (מסמ"ק סר"פ (רפ"א)).

(41) אבות פ"ד מ"ז.

(42) "שעה אחת" (גם) מלשון הפנה אחת ("מיט איין קער")
– ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שמז. סה"מ קונטרסים ח"ב ע' שצו,
ב. ועוד.

(43) סוף מסכת ברכות. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א.

(44) עקב יא, יד.

(45) ברכות לה, ב.

1 (המלאכה הארבעים) שמותרת בשבת – "מלאכת
2 שמים"²⁸.

3 וזהו גם הדיוק ד"ארבעים מלאכות חסר אחת"
4 – שתכלית הכוונה דהתעסקות בל"ט המלאכות
5 דעובדין דחול, היא, להמשיך ולגלות בהם
6 ה"חסר) אחת", המלאכה הארבעים, מלאכת
7 שמים, ע"ד "כל מעשיך יהיו לשם שמים"²⁹, ועד
8 שמתגלה בהם ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא
9 בראו אלא לכבודו"³⁰, היינו, שכל ענינם אינו אלא
10 כבוד שמים.

11 וכמרומו גם בזה ש"אין חייבין אלא על מלאכה
12 שכיוצא בה היתה במשכן"²⁶, ועד שגם מספר
13 המלאכות הוא בהתאם למספר המלאכות שבמשכן,
14 "אבות²⁶ מלאכות ארבעים חסר אחת . . כנגד
15 עבודות המשכן"³¹ – שמזה מובן שתוכנן של
16 המלאכות דעובדין דחול, הוא, מעין ודוגמת
17 המלאכות שבמשכן שעל-ידן נתקיים הציווי³²
18 "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", היינו, שהעבודה
19 בעניני העולם (בל"ט מלאכות דעובדין דחול) היא
20 לעשות לו ית' דירה בתחתונים, ע"ד ובדוגמת
21 השראת השכינה במשכן ומקדש³³.

22 ו. ויש להוסיף בהדגשת גודל המעלה
23 והחשיבות דהעבודה בשדה – שרוב ועיקר
24 העבודה היא בשדה (בעניני העולם) דוקא³⁴:

(28) ובפרטיות יותר – המלאכה דתורה, שנקראת מלאכה,
כמ"ש (משלי כד, כז) "הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר
ובנית ביתך", ודרשו חז"ל (סוטה מד, א) "הכן בחוץ מלאכתך זה
מקרא, ועתדה בשדה לך זה משנה, אחר ובנית ביתך זה גמרא"
– ולהעיר שהתורה נקראת לחם, כמ"ש (משלי ט, ה) "לכו לחמו
בלחמנו", ויש בה כל פרטי המלאכות ד"סידורא דפת", כמבואר
בלקו"ת (בהר מ, ב ואילך).

(29) אבות פ"ב מ"ב.

(30) אבות ספ"ו.

(31) ועפ"ז יומתק שבגמרא בנוגע למלאכה הארבעים שאינה
נימנית ("ארבעים חסר אחת") הוא "משום דכתיב והמלאכה היתה
דים", שבפסוק זה מודגשת השלימות דמלאכת (נדבת) המשכן.

(32) תרומה כה, ח.

(33) ועד"ז להדעה ש"ארבעים מלאכות . . כנגד מלאכה
מלאכתו ומלאכת שבתורה ארבעים חסר אחת" – שהמלאכות
דעובדין דחול הם כנגד המלאכות שבתורה, שעל ידה נמשך גילוי
אלקות בעולם כמו ע"י המשכן ומקדש, כמארו"ל (ברכות ח, א)
משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה
(ראה מאמרים שבהערה 25. ובסה"מ תר"ל ע' רמג: תורה נק'
מקדש).

(34) כמארו"ל "הרבה עשו כר' ישמעאל ("הנהג בהם מנהג
דרך ארץ") ועלתה בידן, כרשב"י ("שורתו אומנתו", באמרו
"אפשר אדם חורש . . וזורע . . תורה מה תהא עלי' . . אלא . .
מלאכתן נעשית ע"י אחרים") ולא עלתה בידן" (ברכות לה, ב).